

SKY 104 İKTİSAT II

PLANLANAN HARCAMA VE
HASILA DÜZEYİ

Doç.Dr.Gülbiye Y. YAŞAR

- Bu derste fiyat düzeyinin ve reel faiz haddinin sabit olduđu bir ekonomide, reel GSYH ile toplam planlanan harcama arasındaki iliřki incelenecektir.

MAL PİYASASINDA DENG KOŞULU: $AE=Y$

- Değişme eğiliminde olmayan duruma **denge** denir.
- Reel GSYH'nın değişme eğiliminde olmadığı durum **mal piyasasında denge** olarak nitelendirilmektedir.
- Bir ekonomide toplam planlanan harcama reel GSYH'dan küçük olduğunda ($AE < Y$);
 - Planlanmayan stok yatırımı olur,
 - Bu durum reel GSYH'yı düşürür.

$$AE < Y = , Y - AE = I_u > 0 \quad Y \downarrow$$

MAL PİYASASINDA DENG KOŞULU: $AE=Y$

- Bir ekonomide toplam planlanan harcama reel GSYH'dan büyük olduğunda ($AE > Y$);

- Stoklarda azalma olur,
- Bu durum reel GSYH'yi artırır.

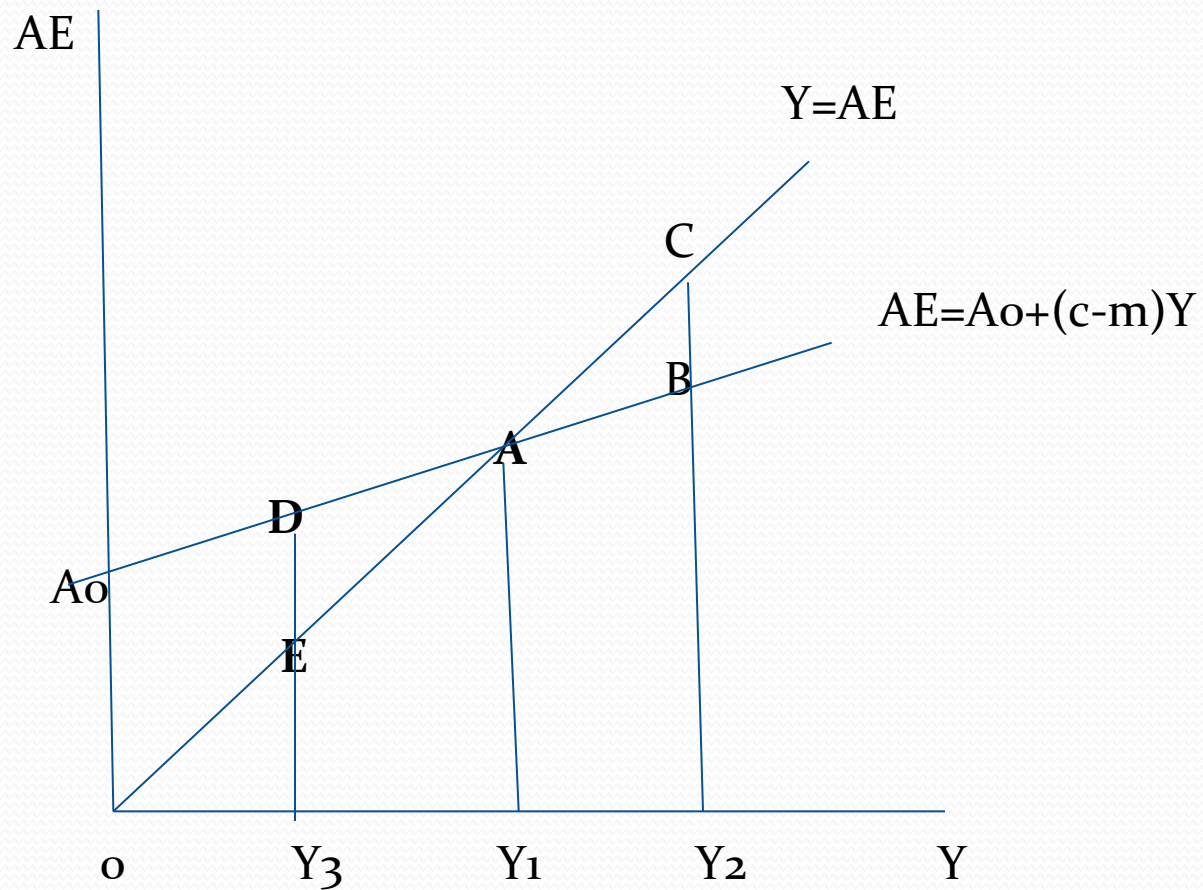
$$AE > Y, \quad Y - AE = I_u < 0 \quad Y \uparrow$$

- Bir ekonomide toplam planlanan harcama reel GSYH'ya eşit olduğunda ($AE = Y$);

- Stoklarda herhangi bir değişme olmaz,
- Reel GSYH değişme eğiliminde değildir.

$$AE = Y, \quad Y - AE = I_u = 0 \quad \bar{Y}$$

Mal Piyasasında Denge Koşulu: $AE=Y$

MAL PİYASASINDA DENGENİN DEĞİŞMESİ: ÇARPAN

- Otonom harcama (A_o) artınca veya azalınca toplam planlanan harcama (AE) ile buna bağlı olarak mal piyasasında dengeyi sağlayan reel GSYH artar veya azalır.
- Otonom harcamadaki değişimin reel GSYH düzeyindeki etkisi üç farklı biçimde incelenir:
 - Harcama Çarpanı
 - Transfer Ödemeleri Çarpanı
 - Vergi Çarpanı

HARCAMA ÇARPANI

- Otonom harcamadaki (otonom tüketim, otonom yatırım, hükümet alımları, otonom net ihracattaki) değişme sonucu denge reel GSYH düzeyinde meydana gelen değişme ile otonom harcamadaki değişme arasındaki orana **harcama çarpanı** denir.
- Otonom harcamada 1 liralık bir değişme olduğunda, denge reel GSYH düzeyinde kaç liralık bir değişme olduğunu inceler.

$$k_E = \frac{1}{1 - c + m}$$

TRANSFER ÖDEMELERİ ÇARPANI

- Transfer ödemelerindeki değişme sonucu denge reel GSYH düzeyinde meydana gelen değişme ile transfer ödemelerindeki değişme arasındaki orana **transfer ödemeleri çarpanı** denir.
- Transfer ödemelerindeki 1 liralık bir değişmenin denge reel GSYH düzeyinde kaç liralık bir değişime yol açacağını inceler.

$$k_{TR} = \frac{c}{1 - c + m}$$

VERGİÇARPANI

- Otonom vergideki değişme sonucu denge reel GSYH düzeyinde meydana gelen değişme ile otonom vergideki değişme arasındaki orana **vergi çarpanı** denir.
- Vergideki 1 liralık bir değişmenin denge reel GSYH düzeyinde kaç liralık bir değişime yol açacağını inceler.

$$k_T = \frac{-c}{1 - c + m}$$

KAYNAKLAR

- Erdal M. Ünsal (2011). İktisada Giriş, İmaj Yayınevi.
- Cem Somel (2014). Makroiktisada Giriş, Yordam Kitap.

TEŞEKKÜRLER...

gulbiyey@health.ankara.edu.tr

gulbiyey@gmail.com